Śaṁkarācārya

Nirguṇa-mānasa-pūjā-stotra

— Elogiu venerării mentale [a celui] fără de calități (*nirguṇa*) —

Tălmăcire din limba sanskrită
de Vlad Șovărel

București
23 mai 2026

शिष्य उवाच —
अखण्डे[१] सच्चिदानन्दे निर्विकल्पैकरूपिणि।
स्थितेऽद्वितीयभावे[२] ऽस्मिन्कथं[३] पूजा विधीयते॥१॥

1. Discipolul a ştpus:
— Cum ar putea fi prescrisă venerarea (*pūjā*)
Stabilită în această stare/existenţă ne-dualã (*advitīya*)
A cărui unică natură este fără de transformare/distincţii (*nirvikalpa*),
Ne-fragmentată (*akhaṇḍa*) fiinţă-conştiinţă-beatitudine (*sat-cid-ānanda*)?[1]

पूर्णस्याऽऽवाहनं कुत्र सर्वाधारस्य चाऽऽसनम्।
स्वच्छस्य पाद्यमर्घ्यं च शुद्धस्याचमनं कुतः॥२॥

2. Unde este invocarea pentru cel plin/complet (*pūrṇa*)
Ori locul/tronul (*āsana*) pentru susţinătorul tuturor (*sarvādhāra*),
Ofranda şi apa pentru ştpălarea picioarelor celui pur (*svacčha*)
Ori de ce ar exista sacra sorbire (*acamana*) pentru cel purificat (*śuddha*)?[2]

निर्मलस्य कुतः स्नानं वस्त्रं[४] विश्वोदरस्य च।
अगोत्रस्य त्ववर्णस्य कुतस्तस्योपवीतकम्॥३॥

3. De ce ar exista abluţiune pentru cel fără de pată (*nirmala*)
Ori veşmânt pentru cel atot-cuprinzător (*viśvodara*)[3]?
De ce ar exista sacrul fir (*upavītaka*) pentru cel
Fără de trib (*agotra*) ori fără de castă (*avarṇa*)?[4]

निर्लेपस्य कुतो गन्धः पुष्पं निर्वासनस्य च।
निर्विशेषस्य का भूषा कोऽलङ्कारो निराकृतेः॥४॥

4. De ce ar exista parfum pentru cel fără de întinare/ataşament (*nirlepa*)
Ori floare pentru cel fără de impregnări [ale minţii] (*nirvāsana*)?
Care ar fi podoaba pentru cel fără de diferenţiere (*nirviśeṣa*)?
Care ar fi ornamentul pentru cel fără de formă (*nirākṛti*)?[5]

निरञ्जनस्य किं धूपैर्दीपैर्वा सर्वसाक्षिणः।
निजानन्दैकतृप्तस्य नैवेद्यं किं भवेदिह॥५॥

5. Ce anume ar fi prin tămâieri şi lămpi pentru cel fără de pată (*nirañjana*)
Ori pentru martorul tuturor (*sarva-sākṣin*)?
Cum ar putea exista aici ofranda de hrană (*naivedya*)
Pentru cel satisfăcut doar cu propria-i beatitudine (*nijānanda-eka-tṛpta*)?[6]

---

[१] आनन्दे॥ [२] अद्वितीये भावे॥ [३] (अपि/वै) कथम्॥ [४] वासः॥

---

1 Cf. *Parā-pūjā* 1.
2 Cf. *Parā-pūjā* 2.
3 *Viśvodara*: „pântecul universului/universal".
4 Cf. *Parā-pūjā* 3.
5 Cf. *Parā-pūjā* 4.
6 Cf. *Parā-pūjā* 5.

विश्वानन्दयितुस्तस्य[१] किं ताम्बूलं प्रकल्प्यते[२] ।
स्वयंप्रकाशचिद्रूपो योऽसावर्कादिभासकः ॥ ६ ॥

6. De ce ar fi pregătită frunza de betel (*tāmbūla*)
Pentru cel care bucură universul (*viśva-ānandayitṛ*)?[1]
Pentru cel care face să strălucească soarele (*arka*) etc.,
Care este de natura conștiinței prin sine strălucitoare[2] (*svayaṃ-prakāśa-cit*),[3]

गीयते श्रुतिभिस्तस्य नीराजनविधिः कुतः ।
प्रदक्षिणमनन्तस्य [३]प्रणाम०ऽद्वयवस्तुनः ॥ ७ ॥

7. Care este cântat prin scripturi (*śruti*),
Cum ar putea exista ritualul ofrandei luminii (*nīrājana*)?
Circumambularea (*pradakṣiṇā*) pentru pentru cel ne-sfârșit (*ananta*)?
Închinarea (*praṇāma*)[4] pentru realitatea ne-dual ă (*advaya-vaśtu*)?

वेदवाचामवेद्यस्य किं वा स्तोत्रं विधीयते ।
अन्तर्बहिः संस्थितस्य उद्वासनविधिः कुतः ॥ ८ ॥

8. Pentru cel de ne-cunoscut prin cuvintele *Vedelor*
Oare ce elogiu (*stotra*) este prescris?
Pentru cel care se află atât în interior cât și în exterior
Cum ar putea exista ritualul „îndepărtării" (*udvāsana*) [zeități]?

श्रीगुरुरुवाच —
आराधयामि मणिसंनिभमात्मलिङ्गं मायापुरीहृदयपङ्कजसंनिविष्टम् ।
श्रद्धानदीविमलचित्तजलाभिषेकैर्नित्यं समाधिकुसुमैरपुनर्भवाय[४] ॥ ९ ॥

9. Venerabilul maestru a spus:
— Venerez de-a pururi *ātma-liṅga*[5],
Care este asemănător cu o nestemată (*maṇi*),
Așezat fiind în lotusul inimii (*hṛdaya*)
Din „cetatea iluziei" (*māyā-purī*),
Prin abluțiunea/îmbăierea (*abhiṣeka*)
În apele [lacului] minții neprihănite (*vimala-citta*)
[Alimentat] de râurile credinței (*śraddhā-nadī*),
Prin florile contemplărilor (*samādhi-kusuma*),
Pentru a nu mai exista o nouă naștere/devenire (*bhava*).

---

[१] विश्वानन्दपितुस्तस्य ॥ [२] प्रकल्पते ॥ [३] प्रमाणः ॥ [४] नपुनर्भवाय ॥

---

1 Var. n. १: „Pentru cel care este părintele beatitudinii universale?"
2 Var.: „manifestă".
3 Cf. *Parā-pūjā* 6.
4 Var. n. ३: „Mijlocul de cunoaștere (*pramāṇa*)".
5 *Liṅga*: caracteristică, simbol; falus (în special al lui Śiva) – conotativ „conștiință". *Ātma-liṅga* poate fi înțeles ca „simbolul/caracteristica sinelui", ori prin „conștiința sub forma sinelui"/„conștiința [ca substrat al] sinelui".

अयमेकोऽवशिष्टोऽस्मीत्येवमावाहयेच्छिवम्।
आसनं कल्पयेत्पश्चात्स्वप्रतिष्ठात्मचिन्तनम्॥ १०॥

10. Aśtfel trebuie să-L invoce pe Śiva:
„Sunt cel ce a rămas unul”,
Apoi trebuie să conceapă locul (*āsana*)
Ca reflectare asupra sinelui (*ātman*) śtabilit în sine.

पुण्यपापरजःसङ्गो मम नास्तीति वेदनम्।
पाद्यं समर्पयेद्विद्वान्सर्वकल्मषनाशनम्॥ ११॥

11. O aśtfel de cunoaśtere: „nu exiśtă pentru mine înclinaţie
Pentru virtute (*puṇya*), păcat (*pāpa*) ori pasiune/impuritate (*rajas*)” –
Trebuie să ofere înţeleptul drept apă pentru śpălarea picioarelor,
Cea care diśtruge toate păcatele/impurităţile (*kalmaṣa*).

अनादिकल्पविधृतमूलाज्ञानजलाञ्जलिम्।
विसृजेदात्मलिङ्गस्य तदेवार्घ्यसमर्पणम्॥ १२॥

12. Trebuie să verse apa din căuśul palmelor (*jalāñjali*)
Care eśte ne-cunoaśterea primordială (*mūla-ajñāna*)
Care eśte pe deplin ţinută timp (*kalpa*) fără de început –
Aceaśta eśte desigur ofranda de apă (*arghya*) pentru *ātma-liṅga*.

ब्रह्मानन्दाब्धिकल्लोलकणकोट्यंशलेशकम्।
पिबन्तीन्द्रादय इति ध्यानमाचमनं मतम्॥ १३॥

13. „Indra etc. beau o părticică foarte mică
Din multitudinea (*koţi*) de picături
Ale valurilor oceanului de beatitudine a lui *bráhman*” –
Aceaśtă meditaţie eśte considerată a fi rituala sorbire (*ācamana*).

ब्रह्मानन्दजलेनैव लोकाः सर्वे परिप्लुताः।
अच्छेद्योऽयमिति ध्यानमभिषेचनमात्मनः॥ १४॥

14. „Cu adevărat toate lumile sunt inundate/copleśite
De apa beatitudinii (*ānanda*) lui *bráhman*,
Iar aceśta eśte de ne-divizat (*acchedya*)” –
Aceaśtă meditaţie eśte abluţiunea ritualică (*abhiṣecana*) a sinelui (*ātman*).

निरावरणचैतन्यं प्रकाशोऽस्मीति चिन्तनम्।
आत्मलिङ्गस्य सद्वस्त्रमित्येवं चिन्तयेन्मुनिः॥ १५॥

15. Aśtfel e contemplarea (*cintanam*): „sunt acea lumină/manifeśtare (*prakāśa*)
A conśtiinţei fără de acoperământ (*nirāvaraṇa-caitanya*)”.
Aśtfel trebuie să contemple înţelepţii (*muni*):
„[Aceśta eśte] realul veşmânt al lui *ātma-liṅga*”.

त्रिगुणात्माशेषलोकमालिकासूत्रमस्म्यहम्।
इति निश्चयमेवात्र ह्युपवीतं परं मतम्॥ १६॥

16. „Eu sunt firul (*sūtra*) ghirlandei [alcătuite] din toate lumile (*loka*)
A cărui natură este formată din cele trei tendințe/calități (*guṇa*)" –
Aici cu adevărat [această] convingere/certitudine
Este considerată a fi supremul fir sacru (*upavīta*).

अनेकवासनामिश्रप्रपञ्चोऽयं धृतो मया।
नान्येनेत्यनुसंधानमात्मनश्चन्दनं[1] भवेत्॥ १७॥

17. „Susținută de mine este această manifestare (*prapañca*)
Amestecată cu nenumărate impregnări/condiționări subconștiente (*vāsanā*),
Nu de către altcineva" – [această] contemplare (*anusaṁdhāna*)
Devine santalul (*candana*) sinelui (*ātman*).

रजःसत्त्वतमोवृत्तित्यागरूपैस्तिलाक्षतैः।
आत्मलिङ्गं यजेन्नित्यं जीवन्मुक्तिप्रसिद्धये॥ १८॥

18. Întru deplina desăvârșire a izbăvirii în timpul vieții (*jīvanmukti*)
Trebuie să venereze de-a pururi *ātma-liṅga*
Cu semințe de sesam (*tila*) și orez nedecorticat (*akṣata*)
Sub forma renunțării la activitățile (*vṛtti*) [lui] *sattva*, *rajas* și *tamas*.

इश्वरो गुरुरात्मेति भेदत्रयविवर्जितैः।
बिल्वपत्रैरद्वितीयैरात्मलिङ्गं यजेच्छिवम्॥ १९॥

19. Trebuie să-l venereze pe Śiva care este *ātma-liṅga*
Prin ne-dualele frunze de *bilva*,
Pe deplin lipsite de întreita diferențiere:
Domnul (Īśvara), maestrul (*guru*) și sinele (*ātman*).

समस्तवासनात्यागं धूपं तस्य विचिन्तयेत्।
ज्योतिर्मयात्मविज्ञानं दीपं संदर्शयेद्बुधः॥ २०॥

20. Tămâia (*dhūpa*) acestuia trebuie considerată a fi
Abandonarea tuturor impregnărilor/condiționărilor subconștiente (*vāsanā*).
Înțeleptul trebuie să manifeste/arate lampa (*dīpa*)
Cunoașterii depline a sinelui alcătuit din lumină (*jyotir-maya-ātman*).

नैवेद्यमात्मलिङ्गस्य ब्रह्माण्डाख्यं महोदनम्[2]।
पिबानन्दरसं स्वादु मृत्युरस्योपसेचनम्॥ २१॥

21. Ofranda de hrană (*naivedya*) pentru *ātma-liṅga*
Este marea ofrandă (*mahodana*) numită *brahmāṇḍa*.
Bea dulcea esență a beatitudinii (*ānanda*)!
Moartea (*mṛtyu*) fiind al său condiment (*upasecana*).[1]

[1] आत्मनरचन्दनं॥ [2] महोदरम्॥

1 Cf. *Katha-up.* 1.2.25.

अज्ञानोच्छिष्टकरस्य क्षालनं ज्ञानवारिणा।
विशुद्धस्यात्मालिङ्गस्य हस्तप्रक्षालनं स्मरेत्॥ २२॥

22. Trebuie să-și amintească că purificarea mâinilor
Pre-purului *ātma-liṅga*
Este ștpălarea mâinii de rămășițele ne-cunoașterii (*ajñāna*)
Cu ajutorul apei cunoașterii (*jñāna*).

रागादिगुणशून्यस्य शिवस्य परमात्मनः।
सरागविषयाभ्यासत्यागस्ताम्बूलचर्वणम्॥ २३॥

23. Pentru sinele suprem (*parama-ātman*),
Śiva care este lipsit de calități precum atracția/pasiunea (*rāga*) etc.,
Abandonarea practicării repetitive (*abhyāsa*) a obiectelor simțurilor (*viṣaya*),
Precum atracția (*rāga*) etc., este mestecarea frunzei de betel (*tāmbūla*).

अज्ञानध्वान्तविध्वंसप्रचण्डमतिभास्करम्।
आत्मनो ब्रह्मताज्ञानं नीराजनमिहात्मनः॥ २४॥

24. Cunoașterea ștării de a fi *bráhman* a sinelui (*ātman*),
Care este peste măsură de ștrălucitoare și
Formidabilă distrugere a întunericului ne-cunoașterii (*ajñāna*),
Este aici ofranda luminii (*nīrājana*) a sinelui (*ātman*).

विविधब्रह्मसंदृष्टिर्मालिकाभिरलंकृतम्।
पूर्णानन्दात्मतादृष्टिं पुष्पाञ्जालिमनुस्मरेत्॥ २५॥

25. Deplina vedere (*saṁdṛṣṭi*) a lui *bráhman* cel felurit
Este împodobirea (*alaṁkṛta*) cu ghirlande de flori.
Trebuie să-și amintească că ofranda de flori (*puṣpāñjali*)
Este vederea (*dṛṣṭi*) ștării de sine ca fiind deplina beatitudine (*ānanda*).

परिभ्रमन्ति ब्रह्माण्डसहस्राणि मयीश्वरे[1]।
कूटस्थाचलरूपोऽहमिति ध्यानं प्रदक्षिणम्॥ २६॥

26. O aștfel de meditație este circumambularea (*pradakṣiṇā*):
„Mii de *brahmāṇḍa* se învârt în mine, Domnul (*īśvara*) –
Eu sunt de natura muntelui (*acala*) ne-mișcat (*kūtaśtha*).”

विश्ववन्द्योऽहमेवास्मि नास्ति वन्द्यो मदन्यतः।
इत्यालोचनमेवात्र स्वात्मलिङ्गस्य वन्दनम्॥ २७॥

27. „Cu adevărat eu sunt de venerat de către toți,
Nu există altcineva de venerat în afară de mine” –
Cu adevărat o aștfel de reflectare este aici
Venerarea propriului *ātma-liṅga*.

[1] मयी(ख/रव)रे॥

आत्मनः सत्क्रिया प्रोक्ता कर्तव्याभावभावना।
नामरूपव्यतीतात्मचिन्तनं नामकीर्तनम्॥२८॥

28. Acțiunea pură (*sat-kriyā*) a sinelui (*ātman*) este descrisă a fi
Contemplarea ne-existenței celor ce trebuie împlinite (*kartavya*).
Repetarea/celebrarea numelui (*sat-kriyā*) [Domnului este descrisă a fi]
Contemplarea sinelui care este dincolo de nume-formă (*nāma-rūpa*).

श्रवणं तस्य देवस्य श्रोतव्याभावचिन्तनम्।
मननं त्वात्मलिङ्गस्य मन्तव्याभावचिनतनम्॥२९॥

29. Ascultarea acelui zeu este [descrisă a fi]
Contemplarea ne-existenței celor ce trebuie ascultate (*śrotavya*),
Iar meditarea/reflectarea [asupra] lui *ātma-liṅga* este [descrisă a fi]
Contemplarea ne-existenței celor ce trebuie meditate/reflectate (*mantavya*).

ध्यातव्याभावविज्ञानं निदिध्यासनमात्मनः।
समस्तभ्रान्तिविक्षेपराहित्येनात्मानिष्ठता॥३०॥

30. Profunda/repetata meditație (*nididhyāsana*) a[supra] sinelui (*ātman*) este
Deplina cunoaștere a ne-existenței celor ce trebuie meditate (*dhyātavya*).
Statornicia în sine (*ātma-niṣṭhatā*) este
Prin absența tuturor rătăcirilor (*bhrānti*) și a distragerilor (*vikṣepa*).

समाधिरात्मनो नाम नान्यच्चित्तस्य विभ्रमः।
तत्रैव ब्रह्मणि सदा चित्तविश्रान्तिरिष्यते॥३१॥

31. Contemplarea (*samādhi*) sinelui (*ātman*) este numele
A nimic altceva decât absența rătăcirii/confuziei (*vibhrama*) psihicului (*citta*).
Aici repausul/oprirea psihicului (*citta-viśrānti*)
Este considerat a fi întotdeauna doar în *bráhman*.

एवं वेदान्तकल्पोक्तस्वात्मलिङ्गप्रपूजनम्।
कुर्वन्ना मरणं वापि क्षणं वा सुसमाहितः॥३२॥

32. Astfel, cel bine recules (*su-samāhita*),
Făcând până la moarte (*maraṇa*) sau doar pentru o clipă (*kṣaṇa*)
Deplina venerare a lui *ātma-liṅga*
Care a fost descris în sacrele precepte (*kalpa*) vedāntine

सर्वदुर्वासनाजालं पदपांसुमिव त्यजेत्।
विधूयाज्ञानदुःखौघं मोक्षानन्दं समश्नुते॥३३॥

33. Trebuie să abandoneze precum prafu de pe picioare
Întreaga multitudine de impregnări subconștiente rele (*durvāsanā*).
Scuturând multele suferințe (*duḥkha*) provocate de ne-cunoaștere (*ajñāna*),
Dobândește pe deplin beatitudinea mântuirii (*mokṣa-ānanda*).

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
निगुणमानसपूजा
संपूर्णा॥

Aṣtfel a foṣt împlinit „[Elogiul] venerării mentale [a celui] fără de calități (*nirguṇa*)”
alcătuit de venerabilul domn Śaṁkara, discipolul venerabilului domn Govinda,
ale cărui picioare sunt demne de venerare, venerabil învățător,
ascet rătăcitor (*parivrājaka*), suprem ṣpirit (*paramahaṁsa*).